

LAUSUNTO PALVELUVERKKOUUDISTUKSESTA

Yleisten palveluiden lautakunta keskittyy lausunnossaan ensisijaisesti oman lautakuntansa alaiseen palvelutuotantoon eli kokonaisuuksiin R1 ja R2 (vastaanotto toiminta, alueellinen erikoissairaanhoito ja aikuissosiaalityön uudistus sekä osastotoiminta).

Lausuntonamme toteamme seuraavaa:

Kaiken uudistamisen ja kehittämisen tavoitteena on oltava Pohjois-Savon hyvinvointialueen väestön terveyserojen kaventaminen, sosiaali- ja terveyspalveluihin pääsyn varmistaminen ja palveluiden laadun parantaminen. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää peruspalveluiden vahvistamista ja sen integrointia osaksi sosiaalityötä ja erikoissairaanhoitoa. Hoidon jatkuvuuden merkitys korostuu varsinkin paljon hoitoa tarvitsevien kohdalla.

Kunkin alueen palvelutarvetta arvioitaessa on huomioitava väestöpohja, iänmukainen palvelutarve ja palveluiden saavutettavuus unohtamatta esimerkiksi paikoittain runsasta vapaa-ajanasutusta, työpaikkakeskittymiä ja kausityövoimaa, mitkä kasvattavat merkittävästi kysyntää. Palvelutarjontaa suunniteltaessa erityistä huomiota on kiinnitettävä alueemme lapsiin ja ikääntyneeseen väestöön.

Edellytämme, ettei muutosvaiheessakaan palvelutuotannon toimintavalmius saa heiketä. Yhteinen potilastietojärjestelmä ja joustava asiakasta palveleva tiedonsiirto mahdollistavat asiakkaiden laajan valinnanvapauden ja samalla tehostavat toimintaa.

Toisin kuin pohja-aineistossa on esitetty, palveluverkon toimipaikkojen nimikkeinä tulisi käyttää sote-keskuksia ja sote-asemia. Piste-loppuiset palvelut jäisivät viittaamaan tilapäisiin järjestelyihin, esim. ”rokotuspiste” tms. Tärkeintä on palveluiden saavutettavuus ja alueen tarpeen mukainen palveluvalikoima. Nykyiset toimitilat eivät rajoita toiminnan kehittämistä. Palvelut tuotetaan tilatehokkaasti oikein mitoitetuissa tiloissa lähipalveluina. Sote-keskus tai sote-asema on jokaisessa kunnassa ja liitoskunnassa.

Yhtään sote-asemaa ei pidä rajata toimimaan joustamattomasti pelkästään ajanvarauksen kautta. Kaikilla sote-asemilla hoidetaan myös kiireellisiä ja päivystyksellisiä potilastapauksia. Peruspalveluiden (ml. mielenterveys- ja päihdepalvelut) vahvistaminen edellyttää matalan kynnyksen palveluiden merkittävää vahvistamista. Suunterveydenhuollon saatavuuteen ja saavutettavuuteen on saatava toimivat toimintatavat. Erikoissairaanhoitotasoisien palvelua toteutetaan sekä asiakaslähtöisesti että kustannustehokkaasti myös sote-keskuksiin ja -asemille. Liikkuvaa sairaalaa kehitetään yhdessä ensihoidon kanssa osaksi palveluverkkoa.

Peruspalveluiden tehostaminen edellyttää vastaanottopalveluiden toimintavarmuuden kehittämistä ja moniammatillisen yhteistyön merkittävää lisäämistä. Tämä tarkoittaa

myös sosiaalipalvelujen merkittävästi nykyistä vahvempaa läsnäoloa palveluketjuissa. Palveluverkot on rakennettava niin, että hoidon jatkuvuutta kehitetään. Pientenkin sote-asemien toimintavarmuus on turvattava esimerkiksi niin, että sektorityö järjestetään alueellisesti.

Suhtaudumme myönteisesti etäpalveluiden kehittämiseen. Digipalveluiden toimivuutta on seurattava, jotta sillä saavutetaan sille asetetut tavoitteet eikä käy niin, että esim. häiriökysyntä lisääntyy tai työajan käyttö jää tehottomaksi.

Osastohoidon rakennemuutoksen on tapahduttava suunnitelmallisesti. Tämä edellyttää nykyisellä hallintorakenteella vahvaa yhteistyötä ja yhteen sovittamista eri hallintokuntien välillä. Muistutamme, ettei osastoja voida sulkea ennen kuin on toimiva korvaava malli olemassa. Uskomme, että hyvin suunniteltuna osastohoidon uudistuksella pystytään saavuttamaan taloudellisia säästöjä ja tehokkuuden lisäämistä pitäen kuitenkin kaikkein tärkeimpänä arvona inhimillisyyttä ja asiakkaan saamaa tarpeenmukaista hoitoa. Osastohoidon uudistuksilla ei myöskään pidä hävittää tarkoituksenmukaista hoidon porrastusta sairaalahoidossa. Harjulan sairaalan toimintojen siirtämiseen KYSin sisälle tunnustetaan useita riskejä mutta myös mahdollisuuksia. Toimintojen siirtäminen edellyttää erittäin suunnitelmallista toimintamallin luomista kustannussäästöjen saamiseksi ja epätarkoituksenmukaisten hoitopaikkojen käytön ja jatkohoitopaikkoihin jonottamisen estämiseksi. Kotihoitoa tukevia hoitopaikkoja on oltava tarvetta vastaavasti. Nopean kotiuttamisen mahdollistamiseksi on entisestään kehitettävä kuntouttavaa toimintaa.

Kannustamme kehittämään ja kokeilemaan uusia tapoja tuottaa palveluita. Suhtaudumme avoimesti mm. ammatinharjoittajamalliin. Näemme mahdollisuuksia esim. yhteistyössä työterveyshuollon kanssa hyödyntäen työote-mallia ja apteekkien tuoman lisäarvon palvelurakenteeseen. Palvelusetelimenettelyä voidaan käyttää täydentämään omaa tuotantoa, mutta vain hallitusti ja harkiten, yleensä tilanteissa, joissa kulloinkin hankittavan palvelun tarve on todettu hyvinvointialueen toimesta. Hyvinvointialueen on huolehdittava, että palveluja tuottavan kolmannen sektorin toimintaedellytykset säilyvät ja niitä hyödynnetään toiminnassa. Toimivat työtavat ja toimintamallit on tunnistettava entistä paremmin ja otettava laajasti käyttöön alueellamme. Tästä yhtenä esimerkkinä Iisalmessa toimiva selviämisasema, minkä toimintatapa on siirrettävissä niin Kuopioon kuin Varkauteen.

Henkilöstön työnjakoa ja toimintatapoja on tarkasteltava niin, että jokainen voi keskittyä ydinosaamiseensa. Työnjärjestelyjen ja työntekijöiden autonomiaa ja yhteisöllisyyttä kehitetään määrätietoisesti. Henkilöstölle pitää pystyä tarjoamaan niin senioritukea kuin oman ammattitaidon kehittämisen mahdollisuuksia joko kouluttautumalla tai työkierrolla. Henkilökunnan rekrytointia on tehostettava alkaen opiskelijarekrytoinnista ja harjoittelupaikkojen tarjoamisesta.